

**UCHWAŁA NR 456.LIII.2018
RADY MIEJSKIEJ JELENIEJ GÓRY**

z dnia 26 czerwca 2018 r.

**w sprawie Powiatowego programu działań profilaktycznych w zakresie promowania
i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych
przemocą w rodzinie dla Miasta Jelenia Góra na lata 2018-2020**

Na podstawie art. 12 pkt 11 i art. 92 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatowy program działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie dla Miasta Jelenia Góra na lata 2018-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Jeleniej Góry.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Leszek Wrotniewski

Załącznik do uchwały nr 456.LIII.2018
Rady Miejskiej Jeleniej Góry
Z dnia 26 czerwca 2018 r.

**POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH
W ZAKRESIE PROMOWANIA I WDROŻENIA
PRAWIDŁOWYCH METOD WYCHOWAWCZYCH
W STOSUNKU DO DZIECI W RODZINACH
ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE
DLA MIASTA JELENIA GÓRA
NA LATA 2018-2020**

JELENIA GÓRA 2018

WSTĘP

Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których występuje przemoc narażone są na dwa rodzaje traumatycznych doświadczeń. Pierwsze dotyczy dzieci, które są bezpośrednimi ofiarami przemocy, a drugie - dzieci, które są świadkami przemocy. Na podwójne niebezpieczeństwo narażone są dzieci, które same doświadczają przemocy i są jej świadkami. Wiele dzieci bezpośrednio staje się ofiarami przemocy, gdy próbuje powstrzymać sprawcę.

Najbardziej widocznymi i oczywistymi skutkami przemocy są obrażenia cielesne. Nie można jednak bagatelizować skutków przemocy psychicznej, które nie tylko narażają dziecko na bezpośrednie szkody (np. skłonność do depresji), ale również utrwalają w dzieciach poznany schemat wychowawczy. Wśród takich dzieci szybciej da się wskazać te, które w dzieciństwie doświadczywszy przemocy, same będą ją stosować jako metodę wychowawczą. Dlatego zadaniem całego społeczeństwa powinno być promowanie właściwych metod wychowawczych oraz szeroko pojęta profilaktyka. Rodzina oparta na nowoczesnych i przyjaznych dziecku zasadach, to rodzina bez przemocy.

Przemoc domowa, niestety, nie jest obca rodzinom zamieszkałym na terenie Miasta Jeleniej Góry. Prowadzona polityka skierowana przeciwko przemocy przynosi oczywiście pozytywne rezultaty, ale każde nowe działanie może być kolejnym bodźcem do przeciwdziałania temu negatywnemu zjawisku. Jest to szczególnie ważne, gdy bierzemy pod uwagę dobro dzieci i przyszłość naszego miasta.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz. 1390) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. Powiatowy Program działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie dla miasta Jelenia Góra na lata 2018-2020, zwany dalej Programem, został dostosowany do lokalnych potrzeb społecznych i zasobów miasta Jelenia Góra. Głównym założeniem programu są działania profilaktyczne mające na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Program pozostaje w spójności z:

- 1) ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2015 poz. 1390),
- 2) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjętym uchwałą Nr 76/2014 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.
- 3) Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 przyjętym uchwałą nr XLIV/1470/13 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 9 grudnia 2013 r.
- 4) Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jelenia Góra na lata 2016 – 2020.

I. CELE PROGRAMU I ZADANIA

Celem głównym Programu jest zmniejszenie skali przemocy, szczególnie w stosunku do dzieci, w rodzinach zamieszkałych w Mieście Jelenia Góra.

Bardzo ważne jest podejmowanie kompleksowych działań mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy ofiarom, jak również promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Cel główny Programu będzie realizowany poprzez cele szczegółowe tj.:

- 1) zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie,
- 2) udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie, będącej w sytuacji zagrożenia przemocą domową,
- 3) pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonych przemocą,
- 4) zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych w zakresie stosowania przemocy,
- 5) propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich,
- 6) zapewnienie usług poradniczych, wspierających i edukacyjnych dla wszystkich rodzin.

II. SPOSÓB REALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Zjawisko przemocy w rodzinie odciska swój ślad w funkcjonowaniu osób dotkniętych przemocą. Wagę tego doświadczenia podkreśla fakt, że jego sprawcami są najczęściej rodzice, czyli osoby, które w sposób naturalny powinny dbać o bezpieczeństwo i rozwój dziecka. Upowszechnianie wiedzy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwłaszcza w stosunku do dzieci, ma na celu uświadomienie społeczeństwu potrzeby reakcji wobec krzywdzonego dziecka.

1) **Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie.**

Zadania:

- a) prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych do mieszkańców Jeleniej Góry w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez:
 - warsztaty skierowane do nauczycieli, pedagogów szkolnych i uczniów szkół jeleniogórskich;
 - prowadzenie w porozumieniu z lokalnymi nadawcami pogadank w miejscowych mediach na temat przemocy;
- b) prowadzenie działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym skierowanych do rodziców;
- c) rozpowszechnianie materiałów promocyjnych i informacyjnych (broszurki, ulotki, plakaty i publikacje) z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta Jeleniej Góry poprzez promowanie i edukację mieszkańców w zakresie występowania zjawiska przemocy domowej;
- d) udzielanie informacji o instytucjach, placówkach, organizacjach pozarządowych działających na rzecz pomocy dziecku, rodzinie i przeciwdziałających przemocy

Pomoc dla rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie jest niezwykle istotna. Ofiary przemocy często nie wiedzą do kogo zwrócić się o pomoc, jakie kroki podjąć, by poprawić swoją sytuację życiową. Musimy pamiętać, że ofiara musi wystąpić często przeciwko najbliższym sobie osobom, a jest niepewna, czy interwencja instytucjonalna nie obróci się przeciwko niej.

2) Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie, w tym będącej w sytuacji przemocy domowej.

Zadania:

- a) wspieranie rodzin i udzielanie ustawowej pomocy, ze szczególnym uwzględnieniem pracy socjalnej,
- b) rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie,
- c) wspieranie rodzin we wzmacnianiu i odzyskaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez:
 - pracę socjalną,
 - poradnictwo rodzinne,
 - poradnictwo prawne,
 - poradnictwo psychologiczne,
 - poradnictwo pedagogiczne.

Krzywdzone dzieci najczęściej czują się odrzucone i bezsilne, czują się współodpowiedzialne za czyny dorosłych (np. w wypadku przemocy seksualnej). Ich opiekunowie/rodzice stają się dla nich źródłem strachu i bólu. Dzieci nie potrafią znaleźć samodzielnie odpowiedzi na pytanie, dlaczego tak się dzieje. Z tego powodu nie radzą sobie z własnymi uczuciami, mają kłopoty z odróżnieniem dobra od zła, stają się podatne na zachowania dysfunkcyjne. Reagują złością, agresją, często wymierzoną w samych siebie. Potrzebują przewodników, którzy w sytuacji kryzysowej nie pozostawią ich samych.

3) Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonych przemocą.

Zadania:

- a) monitorowanie środowisk zagrożonych przemocą domową przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy;
- b) skoordynowana i kompleksowa pomoc ze strony wszystkich instytucji i organizacji działających na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie;
- c) zapewnienie poradnictwa specjalistycznego;
- d) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Wydziałem III Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego, Publiczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, organizacjami pozarządowymi

(Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka), kościołami różnych wyznań, służbą zdrowia, w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Rodziny z incydentami przemocowymi stają się źródłem wypaczonego obrazu instytucji rodziny i wychowania. Dzieci bardzo szybko z ofiar stają się sprawcami przemocy, początkowo w środowisku rówieśniczym, następnie jako dorośli w swoich rodzinach. Aby temu przeciwdziałać należy podjąć kroki ukazujące zdrowe zasady współżycia w rodzinie.

4) **Zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych.**

Zadania:

- a) rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin zwłaszcza w zakresie prawidłowych metod wychowawczych poprzez spotkania ze specjalistami,
- b) wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych,
- c) wspieranie w przewyciężaniu sytuacji kryzysowej poprzez działania koordynowane przez Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze,
- d) umożliwienie korzystania z porad prawnych, psychologicznych, pedagogicznych, rodzinnych i socjalnych,
- e) prowadzenie akcji promujących prawidłowe wzorce wychowawcze, wspieranie inicjatyw społecznych promujących rodzinne spędzanie czasu wolnego.

Otoczenie prawne i pedagogiczne rodziny podkreśla, że to właśnie ona odgrywa najważniejszą rolę w procesie wychowawczym. Żłobek, przedszkole, szkoła, kościół mają oczywiście znaczący wpływ na prawidłowe ukształtowanie dziecka, ale pełnią one, a przynajmniej powinny, rolę pomocniczą. Rodzina powinna otrzymywać od wszystkich instytucji maksymalne wsparcie, aby ten proces przebiegał prawidłowo. Oczywiście instytucje te powinny zachować element korygujący, ale nie powinien on być pierwszoplanowym. Stąd wynika prawny obowiązek ochrony rodziny i jej uprawnień. Ponieważ podstawowym celem rodziny jest socjalizacja i wychowanie dziecka, stąd instytucje te powinny wspierać rodzinę w tym procesie.

5) Propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich.

Zadania:

- a) promocja i realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży;
- b) wspieranie inicjatyw służących budowaniu prawidłowych postaw rodzicielskich,
- c) propagowanie poradnictwa rodzinnego;
- d) prowadzenie akcji edukacyjnych wśród rodziców w placówkach oświatowych (żłobki, przedszkola, szkoły, placówki opiekuńczo-wychowawcze);
- e) wspieranie rodzin zagrożonych dysfunkcjami;
 - zapewnienie wsparcia dla rodziców mających problemy wychowawcze z dziećmi,
 - zapewnienie wsparcia dla dzieci mających problemy wychowawcze i edukacyjne,
 - pomoc w korzystaniu z dziennych form wsparcia i opieki (np. Świetlica dla Dzieci „Jelonek”).

Jeżeli rodzina jest tak ważna, to problemem tym powinni zajmować się najlepsi specjaliści. Należy również nieustannie szkolić tych, którzy z rodzinami pracują. W celu zwiększenia profesjonalizmu działań osób zobowiązanych i uprawnionych do pomagania dziecku i rodzinie niezbędne jest ustawiczne kształcenie kadry instytucji świadczących pomoc, poprzez udział pracowników w szkoleniach i konferencjach. Tylko dobrze wykwalifikowana kadra zapewni wysoką jakość świadczonych usług oraz skuteczną pomoc dając odzwierciedlenie w efektach pracy z rodzinami zagrożonymi lub dotkniętymi przemocą domową.

6) Szkolenia dla różnych grup zawodowych zajmujących się problematyką przemocy wśród dzieci i młodzieży

Zadania:

- a) doskonalenie zawodowe osób działających na rzecz przeciwdziałania przemocy,
- b) superwizja pracy osób zajmujących się pomaganiem osobom doświadczającym przemocy.

III. ADRESACI PROGRAMU

Niniejszy Program kierowany jest do;

- 1) rodzin z dziećmi, szczególnie zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej;
- 2) ofiar i świadków przemocy domowej, w tym w szczególności dzieci;
- 3) rodzin niewydolnych wychowawczo, niezaradnych życiowo;
- 4) sprawców przemocy domowej;
- 5) przedstawicieli instytucji i służb pracujących z dzieckiem i rodziną;
- 6) społeczności lokalnej.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami Programu są;

- 1) sektor prawny - Policja, Straż Miejska, Wydział III Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Prokuratura;
- 2) sektor pomocy społecznej – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wydział Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta Jelenia Góra;
- 3) sektor edukacji – Wydział Edukacji i Sportu, Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, placówki opiekuńczo – wychowawcze;
- 4) sektor organizacji pozarządowych - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka;
- 5) sektor medialny – lokalne telewizje, radio, prasa;
- 6) sektor ochrony zdrowia – placówki służby zdrowia na terenie Miasta Jeleniej Góry;
- 7) inne – kościoły i związki wyznaniowe.

V. OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Oczekuje się, że realizacja Programu spowoduje:

- 1) zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie;
- 2) zmianę postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
- 3) podniesienie poziomu świadomości wśród mieszkańców Miasta Jelenia Góra na temat zapobiegania zjawisku przemocy w rodzinie;

- 4) zapewnienie należytej opieki dzieciom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej;
- 5) poprawę funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym pełnieniu swoich zadań;
- 6) wzmocnienie rodzin w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi;
- 7) rozwój wiedzy i umiejętności rodziców w prawidłowym funkcjonowaniu;
- 8) pomoc rodzinie w rozwiązywaniu problemów wynikających z sytuacji kryzysowej;
- 9) koordynację działań służb i organizacji działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, zwłaszcza w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 10) wzrost świadomości społecznej w zakresie możliwości uzyskania wsparcia i pomocy ze strony instytucji i organizacji pozarządowych na terenie Miasta Jeleniej Góry;
- 11) wzrost poczucia bezpieczeństwa osób zagrożonych przemocą;
- 12) ustawiczne kształcenie pracowników specjalizujących się w pomocy dziecku i rodzinie;
- 13) wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających osobom zagrożonym przemocą w rodzinie;
- 14) rzetelne i trafne diagnozowanie rodzin z problemem przemocy;
- 15) efektywną pracę na rzecz rodziny z zastosowaniem skutecznych narzędzi pracy.

VI. MONITORING

Ocenę realizacji Programu dokona Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze poprzez zbieranie danych statystycznych i sporządzanie sprawozdania z podejmowanych działań. Co roku, do 10 lutego, wskazane w programie instytucje, placówki i organizacje prześlą informacje tutaj. Ośrodkowi Pomocy w zakresie zrealizowanych zadań w wersji elektronicznej i papierowej.

VII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu są:

- środki własne budżetu Miasta Jeleniej Góry;
- dotacje celowe;
- środki finansowe pochodzące z funduszy europejskich, dostępne w ramach nowej perspektywy finansowej 2018-2020, programów osłonowych;
- środki pozyskane z innych źródeł.

PODSUMOWANIE

Jeżeli społeczeństwo jeleniogórskie nie dokona przewartościowania i nie uzna walki z przemocą domową, a w szczególności z wiktyimizacją dzieci, to za kilka lat zjawisko to może zdecydowanie się powiększyć. Należy zrobić wszystko, aby nastąpiła zmiana mentalności, wyrażająca się w obiegowym stwierdzeniu „Zero tolerancji dla przemocy wobec dzieci”. Aby to nastąpiło trzeba prowadzić długofalowe programy, podejmować różnorodne inicjatywy, wciągać w ten proces maksymalnie dużą liczbę sojuszników do uniknięcia pułapki przemocy szczególnie wobec najmłodszych członków społeczeństwa.

Zakłada się, iż w wyniku realizacji poszczególnych zadań ujętych w niniejszym Programie zwiększy się społeczne zaangażowanie w sprawy przeciwdziałania przemocy wobec dzieci, będą kształtowane odpowiednie postawy rodzicielskie i zostanie usprawniony system wsparcia rodziny w procesie wychowania dzieci.

Systematyczne prowadzenie wśród dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą zajęć o charakterze profilaktyczno – edukacyjnym, w formie zajęć, warsztatów i wykładów, prowadzonych przez specjalistów, umożliwi im właściwe poznanie i rozumienie świata uczuć, a także rozwijanie umiejętności rozmawiania o uczuciach, umiejętności stawiania jasnych granic i wymagań. Zakłada się, że powyższe zajęcia staną się zachętą do współpracy rodziców z dziećmi, wspólnego rozwiązywania konfliktów, a przede wszystkim przyczynią się do wzmocnienia poczucia własnej wartości i poprawy relacji w rodzinie.